

Konservy pro turisty

doporučí

J. V. VONDRAČEK,

Praha I., Perlová ulice č. 10.

Račte žádat obšírný cenník. — Zásilky na dobírku.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvučného zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické. Cenník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u prašné brány.

Kavárna Eisenkoll

Žitná ulice čís. 1. **U KARLA IV.** Žitná ulice čís. 1.

Středisko sportsmanů.

Sportovní časopisy. — Plzeňský prazdroj.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jedině „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

— Vzorky na požádání franko. —

Fotografické přístroje

všech druhů a velikostí,

skioptikony, stereoskopická kukátka

a veškeré potřeby za nejlevnější ceny

u výrobce **J. VOJTY**, Smíchov 455.

Filialka: Ferdinandova třída č. 6., proti české spořitelně.

Tiskem »Unic« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zaslá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 16. — Dopsky týkající se administrace Alpského Věstníku buďte adresovány Praha-III., Kamp 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Přispěvky zasílají se českému odbornu v Praze 1947-II.

ČÍSLO 4.

LEDEN 1907.

ROČNÍK IX.

Po cestách málo známých.

Píší Jiří Čermák a Dr. Viktor Dvorský.

(Dokonč.)

Vracíme se z výpravy s nepořízenou. Cestou, abychom přece měli z vycházky nějaký zisk, sbíráme suché dříví k rozmnožení zásob paliva, potřebného pro náš robinsonský příbytek. Naložil jsem si několik pěkných pařezů na záda, ale horlivost ta se mi nevyplatila. Největší z nich se mi náhle vysmekl, spadl mi na nohu a poranil mne tak značně v ohbí pod kolenem, že jsem stěží došel do našeho útulku. Byla to nepříjemná věc; obávali jsme se, aby touto nehodou nebyly zmařeny všechny projektované tury; na štěstí poranění nebylo tak zlé, jak se z počátku zdálo.

K večeru překvapila nás prudká bouře právě, když jsme si chystali večeři. Uchýlili jsme se až do nejzazšího koutu jeskyně, neboť venku burácel vichr, z oblak lily se proundy vod, blesky bez ustání osvetlovaly šerý nás úkryt a hromy rachotily, podporovány ozvěnou tak, že ani neumlkaly. Byli jsme rádi, že sedíme pěkně v suchu, pod ochranou skalního převisu. Po půlhodinném zuření bouře se vzdalovala; ještě jsme zahledli, jak klikatý blesk několikrát udeřil do vrcholu Triglavu, pak umlkla i bouři podrážděná ozvěna, déšť ustal, hory se vystřídaly a pod černými clonami mračen trhlinou v mlhách prosvítlo do nich zapadající slunce. Cmir a Rjovina se stěnami ztemněly, skoro černými, ozářeny byly náhle z boku a jednotlivé jich tvary lesknouce se v zásvitu slunce vystoupily v obraz neobyčejné plastiky. Aljažov stolp blýstí se tak intensivně, jako by na vrcholu Triglavu zářil reflektor. — Slunce zapadlo, světelné efekty pohasly. Ukládáme se k spánku s obvyklým upozorněním při bivouacích: »Probudil se, a bude to venku hezké, probud mne také!«

A skutečně, ne sice této noci, ale hned za noci přišti probudil jsem několikráté svého druhu ze spánku, neboť obraz, který před námi vykouzlila příroda, stál za vše než za probdělou noc. Moře mračen zavalilo údolí pod námi; těžké mraky nedosahují dále než pod naší jeskyní, chvílemi až těsně k ní; dojem tak silný, že skorem vzniká v nás

touha vstoupiti na oblaky a z jeskyně přejít po mřížně zvlněné hladině mračen na protější jich břeh, do stěn Cmiru a Triglavu. Po půlnoci mračna klesla hloub do údolí, měsíční úplnek je shora osvětluje a dodává svým měkkým svitem jich modravé bělosti cosi pohádkovitého — přízrak bývalého posávského ledovce, slavícího slavné vzkříšení v tiché městní noci.

Býti vysoko v horách za krásné noci, toť požitek takový, že sám může být cílem. Miluji noc v horách. Bivouaky, které obvykle probdí, a noční pochody mají pro mne zvláštní půvab. Nechápu, jak možno, že většina lidstva ke krásám tém necitela, může všecky noci takové trávit v uzavřené místnosti, v líném pohodlí a bezvědomém, sádním spánku! Tam vysoko v horách při bivouacích vzpomínám s Kipplingovým Mau-glum: »Jak se pamatuji, ukládají se v lidské smečce v tuto hodinu na tvrdé kusy dřev uvnitř pasti z bláta a hlíny a zamezivše pečlivě přístup všem svěžím větrům, přetahuje špinavé pokrývky přes své těžké hlavy a zpívají nosem mrzké zpěvy. V džungli je lépe!« (R. Kippling: Knihu džungle.)

Probdíl jsem celou noc, nemoha se nasytiti nezvyklých pohledů.

Jitro 6. srpna nebylo pěkné. Zadřímal vše k ránu, procitli jsme zahalení hustými oblaky; i vnitřek jeskyně vyplněn byl mlhami. Čekáme, jak to s počasím dopadne, a krátíme si dlouhou chvíli všemožně, hlavně však kuchařením. Teprve ke druhé hodině odpolední počasí se zlepšilo tak dalece, že jsme se odhodlali opustiti úkryt. Dnešní den opět platil výzkumu cesty do Malého Dovgu. Sestoupili jsme k místu, odkud jsme brávali vodu, a tam pustili jsme se teprv plotnovitými skalami, pak strmými srázy klečových houštin vzhůru, až jsme vystoupili na ssutkoviště pod hřeben, který nás dle našeho mínění dělil od Malého Dovgu. Neúspěch posledního pokusu, výstupu na »Kamzičí sedélko« chtěli jsme zatušovati tím, že dosáhneme hřebene mnohem výše, a tak snad rozrešíme, jak přijít do onoho záhadného koutu.

Ve stěnách hřebene jevil se zde komín; bez dlouhého rozmýšlení pustili jsme se do něho, neboť nad ním počínaly travnaté svahy, vedoucí vysoko až na hřeben. Chybou bylo pouze, že komín byl skoro úplně kolmý, a v hořejší části téměř nepřekonatelný. Lezl jsem, jak obvykle, první; ale zranění na noze, o němž jsem se již zmínil, vadilo mi tak značně, že poslední část komínu nebyl jsem s to zdolati a pustil jsem se raději v pravo do stěny, jež zdala se mi vykazovati místa mnohem schůdnější — ovšem pro člověka, jemuž v lezení nic nevadí. Moje zranění však, které jsem podceňoval, způsobilo, že v nejhorším místě jsem uvázl a nemohl dál. Musil jsem vyčkávat dlouhou dobu v nemilé pozici — právě v téže, v níž vymalován na »marterli« kdesi blíž Saletta v Rakolanském údolí (Reklanica) ponesrečený lovec Pesamosca — až Dvorský, který byl pode mnou, překonal celou nepříjemnou stěnu a hodil mi lano, aby mne vysvobodil z nemilé situace, ve které jsem se již smířoval s myšlenkou, že se déle neudržím, spadnu a neslavně skončím svoji alpistickou karrieru. Lano vykonalo povinnost. Znaven a vysílen dostał jsem se pomocí jeho a Dvorského až na trávy. Další postup byl pak již snadný. Lehce a bez obtíží vystoupili jsme na hřeben.

Pod námi opět rozevřelo se Vratské údolí s bílým Aljaževým Domem a po Malem Dovgu opět ani památky. V pravo spadaly srázy a stěny, tu a tam řídkou vegetaci, drobnými kosodřevinami porostlé, jimiž lézti a prolézti zdalo se nám čirou nemožností. Nad těmito stěnami tyčily se skalní massivy, vroubené širokými římsami, po nichž stádečko kamzíků zabíhalo do jakéhosi koutu — zda to Malý Dovg, bylo nejisté; mlhy halily vrcholy tak důkladně, že jsme se nemohli ani shodnouti o tom, zda massiv, vroubený římsami je Škrlatice.

S místa našeho pozorování nebylo možno dále proniknouti; kolmé stěny dělily nás od hluboké propasti a od úzkého sedélka, jež zase kolmými stěnami bylo isolováno od ostatních skalních massivů. S této strany v Malý Dovg nebylo lze proniknouti.

Podruhé jsme se vraceli s nepořízenou. Sestoupivše až na okraj trav, nepustili jsme se již více obtížnou stěnou do hlubiny, nýbrž po úzké ovčí stezíčce po nepatrých sice, ale dobrých výstupcích vytraversovali jsme poměrně dosti lehce na ssutky a odtud sestoupili do své jeskyně.

K večeru zase bližila se bouře, ale kromě slabého deště neohlásilo se nám z nepohody více nic. K 8. hodině uložili jsme se ke spánku. Já, jako vždy při bivouacích, měl jsem na starosti péči o oheň, což znamenalo nejméně každou hodinu povstat z dřímot a přikládati nové palivo, aby zdroj tepla nezanikl. O 10. hodině vyšel měsíc kdesi za Rjavinou; mraky zlehka táhnou mimo nás, každé chvíle tvoří s bledým kotoučem měsice jiný, nový obraz nezvyklých světelých dojmů. Z tiché noci číší zima taková, že sotva vydatné plameny našeho ohně ji překonávají... Teprve k ránu jsem usnul na chvíli pevněji. Zatím moře mračen zalilo údolí a jednotlivá pásmá hor vynikají z nich jako výběžky, mysy a ostrovky. Nevýslovné krásy byly pohled, když do nádherné této scenerie východ slunce vyslal prvé zardělé paprsky, a červánky zaplály v mracích hluboko pod námi... Ale líšení to nespadá již do sféry Škrlatice; tentokrát chystali jsme se časně z rána na Širokou Peč, Škrlatice; tentokrát chystali jsme se časně z rána na Širokou Peč, o čemž snad dr. Dvorský v některém z příštích článků poví více. Z jeskyně na Dovškých Podech nedošlo již k žádnému pokusu o proniknutí do Malého Dovgu.

* * *

Nejbližší pokus, který tomuto problému jsme věnovali, vycházel ze Zadnjega Dovgu. Bylo to 13. srpna. Auspicio toho dne byla velice špatná. Večer před turou nebyli jsme s to v celé Kranjské Goře sehnati kousek chleba za proviant; manevrující vojsko vyjedlo vše do posledního drobtu. Z největší bídě museli jsme vzít za vděk pohrozeným as měsíc starým bochníčkem, kterým jsme kdysi v nadbytku pohrdli a nyní s jádotvarem jej objevili na dně skříně mezi jinými odloženými věcmi.

O 1 hodině s půlnoci jsme opustili měkká lůžka a po půlhodinových přípravách vydali jsme se na pochod. Obloha byla zachmuřena a po celou hodinu cesty tichými temnotami Pišnice skrápěl nás drobný dešť. Jedině to, že aneroid stál neobvykle vysoko, bylo příčinou, že jsme od turysty neupustili. Noc byla tak tmavá, že za rozcestím, kde se

*

dělí cesty k Vossově chatě a na Križ, musili jsme rozžehnouti svitilnu. Od studánky pod Razorem byl malebný pohled do temné Pišnice, kde jako rudá skvrna na dně údolí zářil oheň nocujících vojínů. To již začínalo se šeřiti. Za světla byli jsme již v koutu Kříže a po necelé hodině výstupu skalami dostihli jsme o $\frac{1}{2}$ 7. z rána sedla Kříže. Slunce svítí; po neslibném počátku dne je skutečně pěkný počasí. Aneroid tedy neklamal. Všady čisto, jen Vratské údolí zatopeno je mlhami. Sestupujeme rozpukanými plotnami, škrapy a sněhy Grušice pod Rogicu. K malé naší radosti mlhy z Vrat stoupají vzhůru a brzy jsme jimi neproniknutelně zahalení. Nevidíme ani na deset kroků kol sebe právě v těch místech, kde třeba širšího a volného rozhledu, aby turista nemínil sotva znatelnou stezíčku, vedoucí po římsách Rogice do Zadnjega Dovgu. Usedáme na balvany, čekáme brzo-li se mlhy rozptýlí a užívání nuceného odpočinku k osvěžení tělesných sil trochu zásob.

Mlhy nepovolují. Rozmrzeni dáváme se po delším čekání na další cestu; na štěsti upamatovaly nám tři markantní balvany místo, kde odbočuje stezíčka do Zadnjega Dovgu. Chvíli jsme ji sledovali, pak se nám však v mlhách ztratila. Traversujeme opatrně travnatou římsou vpřed. Náhle poblíž problesklo sněhové pole. Patrně jsme již v Zadnjem Dovgu. Abychom to zjistili, sestoupili jsme na sníh a pátrali na něm i v okolí po známé stezíčce, ale nikde po ní ani stopy. Sjeli jsme tedy po firnu na ssutkovou rovinu a tam ulehli o $\frac{1}{2}$ 9. k odpočinku, abychom vyčkali, zřídnou-li nebo roztrhnou-li se mlhy; byli bychom rádi věděli, kde vlastně jsme. Tolik jsme znali, že jsme kdesi v Zadnjem Dovgu, ale nebylo nám jasno, jsme-li výše či níže, než vede obvykle užívaná ruta. Odběhl jsem od místa našeho odpočinku na malou koso-dřevinnou vyvýšeninu. Rozhled nebyl žádný, toliko zajímavý pohled naskytal se odtud na náš tábor. Pode mnou jevily se silhouetty zahalené šedými mlhami: rozrážené předměty, na sněhu stopy sjíždění a pod nimi natažená, bez hnuti, postava spěcího dra. Dvorského, ležící naznak. Kdyby kdo neznalý, oč tu jde, stál na mé místě, zajisté zděšen bude se domnívat, že se zde odhaluje jeho zraku poslední akt horské tragedie.

Aši po hodině prosvitla z mlh Vrata, ozářená sluncem, ba i v okolí našem se rozjasnilo tak dalece, že jsme seznali, že jsme na spodních terasách Zadnjega Dovgu. Stoupali jsme tedy dále šikmo vzhůru k úpatí stěn Škratice, doufajíce najít široké římsy, po nichž jsme před nedávnem viděli běžeti kamzíky. Mlhy zatím znovu zhoustly tak, že když stanuli jsme na travnaté skalní baště, toliko ozvěna nám prozradila, že stojíme před mohutnými stěnami a jen nárazy kamenů, udrolených pod našimi kroky, upozornily nás, že dále nesmíme, že jsme nad propastí. Dle osvědčené dnes již methody jsme ulehli a jali se dřímat (hlodati na chlebě, tvrdším než kámen, nemáme chuti), aby se nám čekání na ústup mlh nezdálo tak dlouhé. Tak ztrávili jsme zde plné dvě hodiny svého života v naprosté nečinnosti, nejvýše že jsme ironickými výkřiky dráždili krásnou, několikanásobnou ozvěnu.

Teprve v jednu hodinu po poledni se mračna roztrhla a po nělouhé chvíli, jako když na jevišti zvolna se zdvihá opona, odhalila se našim zrakům záhadná kotlina Malého Dovgu. Otvírá se výsměšně před

námi, stisněná obrovskými plotnovitými, hladkými stěnami Škratice s jedné a neméně imposantními stěnami jiného massivu, na němž pozorujeme široké římsy, na nichž jsme před nedávnem s hřebene, ohraňujícího Dovski Podi, pozorovali stádečko kamzíků. Pod námi rozvírá se hluboká propast a Mali Dovg ústí do jejich kolmých stěn.

Nemůžeme odelati, abychom z blízka neohledali zajímavé tyto formy »nedostupného« koutu. Sestupujeme pod stěnami Škratice pokud lze. Když stupňovité, hladké plotny postavily se nám v cestu, upevnili jsme na skalní výčněl smyčku, uvázali na ni dlouhé lano a s jeho pomocí překonali jsme překážku. Doleji ještě jeden hladký stupeň brání nám proniknouti dále; ale máme ještě jedno lano po ruce. V krpcích, zabezpečen Dvorským na laně, přelézám hladkou stěnu, pak se odvazuji a sestupuji dále přes strmé ssutky a hladké skály, až mohu nahlednouti v místě, kde záhadný kout končí a ústí volně do stěn. Pohled imposantní sice, ale spolu zřejmě dávající na jevo marnost všech nadějí na proniknutí odtud do Malého Dovgu. Vracím se, překonávám opět pomocí lana hladký stupeň a nyní vyměňujeme si úlohy. Dr. Dvorský leze dolů a já držím lano. Úsudek přítelův shoduje se plně s mým: zkoušet odtud vniknutí do Malého Dovgu by bylo rozumnou jen v nejhorsím případě, kdyby jinak nebylo možno.

Pomoci lana dostali jsme se zase lehce do travin Zadnjega Dovgu. Ještě několik fotografických snímků a o 4. hod. odpolední zahajujeme zpětný pochod pod stěnami Rogice na sedlo Kříže, za půl hodiny sešli jsme stěnou, po tvrdém, vlnitém sněhu jsme sjeli do dna koutu Kříže a vstoupili na alpenvereinskou stezku vedoucí do Kranjské Gory. K 9. hod. večerní vstupovali jsme do hotelu »Razor«, hladovi jako vlcí, ještě s polovinou svého proviantu a kusem chleba měsíc starého.

Mali Dovg zůstal nezdolán. Dříve chtěli jsme nový výstup z něho na Škratice, nyní záhadný tento kout svojí nepřístupností stává se nám sám cílem, i kdybychom ho měli přes Škratice dosáhnouti. Neméně lákají nás ted i ony záhadné, neznámé massivy mezi Malim Dovgem a Dovškimi Podi, jak se zdá, z M. Dovgu poměrně dosti snadno dostupné. Letošní rok ovšem na tolik problémů nestačil, ale některý z příštích snad přinese nám zadostučinění, že všechny tyto pokusy přece nebyly jen marným plýtváním sil.

*

Zpráva o turách, vykonaných členy českého odboru S. P. D. v r. 1906.

(Výkaz třetí.)

36. Pan Václav Beránek ve Slaném: Sv. Višarje 1792 m; Triglav 2864 m (z Vrat, sestup přes Velopolje); Baba 2154 m (z Jezerského sedla, sestup na Jenkovu planinu); Verníkov Grintovec 1658 m; Koroški Storžič 1762 m.

37. Pan Pavel Durdík; 38. p. Dr. A. Schmidt a 39. p. A. Pánck: * Torrenrejoch 1728 m; Wärnsdorfská chata 2430 m; * Birnlücke 2671 m; * Weisse Wand 2556 m; * Kiammijoch 2291 m. Pan P. Durdík sám: Velký Klek 3798 m (z Kalsu).

40. Pan Dr. Bohuslav Franta: Špik 2472 m — Lipnica 2418 m (cestou Lipnickým úvalem a Krnicou; Lipnica a sestup turisticky dosud neznámé); * Gartnerkofel 2198 m (z Pontašlu, sestup do sv. Mohora); Mala Ponica 2450 m (z Martulku, sestup do Pišnice, nové, společně s pp. J. Čermákem a drem. V. Dvorským); Škerlatica 2738 m (z Kranjské Gory přes Križ a Grógovou cestou) — Špik Zadnjega Dovgu 2660 m (nové, sestup přes Križ do Pišnice; společně s pp. J. Čermákem a drem V. Dvorským); Baba 2154 m (z české chaty, sestup na Jenkovu planinu); Dolgi Hrbet 2479 m — Struca 2464 m — Skuta 2530 m (s dř. E. Sittlerem); Mrzla Gora 2208 m (výstup z české chaty, sestup [nový] do Belské Kočny); Allalinhorn (Wallis, 4034 m); výstup i sestup ze Zermatské strany.

Pan dr. B. Franta a 41. p. dr. E. Hácha: Fieschský ledovec ca 2700 m.

42. Pan prof. dr. Jaroslav Hlava: Mojstrovnka 2332 m; Grintovec 2559 m (přes Mlinarské sedlo); * Begunšica 2063 m.

43. Pan Karel Hlava: Razor 2601 m (z Mlinarice, sestup přes Križ do Pišnice); Grintovec 2559 m (z české chaty přes Mlinarské sedlo); Skuta 2530 m (z české chaty, sestup Turským žlebem); * Begunšica 2063 m.

Pan prof. Dr. J. Hlava a p. K. Hlava: Triglav 2864 m (z Vrat, sestup do Velopolje).

44. Pan dr. Vilém Jandl: Jungfrau 4116 m (z Grindelwaldu).

45. Pan dr. Richard Lindner: Piz Surlej 3187 m — Piz Rosatsch 2995 m; Diavolezza 2977 m; Piz Linard 3414 m (z Lavinu); Piz Lischanna 3109 m (z Schulsu, sestup do Val Sesvenna).

46. Pan inž. Jan Plischke a 47. p. dr. Václav Kafka: Wilder Freiger 3426 m (z chýže Norimberské); Becher 3173 m — Wilder Pfaff 3471 m; Zuckerhüttel 3511 m (cestou do chaty Hildesheimer); Hochjoch 2846 m (z Söldenu); Ortles 902 m (z Trafoi přes Bergel a chatu Payerovu, sestup do Suldenu).

48. Pan dr. Stanislav Prachenský, 49. sl. Marie Prachenská a 50. p. Stanislav Prachenský ml.: * Goli Vrh 1789 m; * Kranjski Storžič 2134 m (z Predvoru; sestup přes Javornické sedlo do Jezera); * Jezersko sedlo 2160 m (z české chaty, sestup do Okrešlej); * Kamniško sedlo 1879 m — * Planjava 2392 m — * Škarje 2127 m — * Ojstrica 2350 m (cestup Robanovým Kotem do Solčavy); * Mela 1700 m (z Jezera přes Šenkova planinu. Zpět přes Sedlo Potok); * Dolgi Hrbet 2470 m (přes Mlinarské sedlo) — * Kokersko sedlo 1800 m — * Greben 2224 m (komínem z Kaleču; ponejprve bez vůdce, sestup do Kokry).

Pan dr. Stanislav Prachenský a 51. p. Anna Prachenská: Rigi Kulm 1800 m (z Vitznau, sestup do Arth-Goldau).

Pan dr. Stan. Prachenský a p. Stan. Prachenský ml.: * Reichenstein 2166 m (z Preibichlu; sestup Theklinou stezkou); * Stadlstein 2072 m (cestup do Kallwangu); * Wildfeld 2046 m; * Osternjih 2035 m (z Trbiže Veratinovým Dolem přes Zahomskou alpu; sestup do Ukví); * Pristovník Storžič 1762 m; * Veliki Vrh 1743 m.

Pan dr. Stan. Prachenský: Prisojník 2555 m — * Rupe 1800 (cestup do Planice); * Baba 2154 m; Kokerská Kočna 2541 m (Kremserovou cestou, sestup z Dolce přímo do Kokry).

Sl. Marie Prachenská a p. Stan. Prachenský ml.: * Begunšica 2063 m.

52. Pan dr. Vojtěch Prachenský: Skuta 2530 m (z české chaty přes Mlinarské sedlo; sestup Turským žlebem); Goli Vrh 1789 m; Kokerská Kočna 2541 m (Kremserovou cestou, přes Mlinarské Sedlo do Jezera); Veliki Vrh 1743 m; Baba 2154 m (z Jezerského sedla, sestup na Jenkovu planinu).

53. Pan K. Stüdl: Golica 1836 m; Triglav 2864 m.

54. Dp. P. Eduard Sittler: Watzmann (Hochegg 2650 m); Watzmann (Mittel spitze 2713 m); Wiesbachhorn 3577 m (z Moserboden); Hint. (3416 m) a Vord. (3403 m) Bratschenkopf (mohučskou stezkou do Schwarzenbergovy chaty); H. Dock 3349 m (přes Hochgang) — Bockkarscharte 3046 m — H. Burgstall 2965 m — Veliki Klek 3798 m (přes Adlersruhe; sestup po Lange Wand k Lucknerově chýší); Baba 2154 m; Dolgi Hrbet 2479 m — Struca 2464 m — Skuta 2530 m (společně s p. drem. B. Frantou); Mrzla Gora 2208 m (nový sestup do Belské Kočny s p. dr. B. Frantou).

Tímto uzavíráme výkaz tur vykonaných našimi členy v roce 1906. Zprávu poslalo nám laskavě 54 členů, což proti lonsku je více než 10%. Tur označených je 252. Loni přihlásilo se 49 členů s 240 turami, takže letošní výkaz znázorňuje pokrok, ačkoliv právě tento rok byl mnohem nepříznivější pro turystiku než předešlý rok 1905. Zajímavá jest pestrost výkazů: vedle Alp slovinských, kterým přirozeně připadá lvi podíl, shledáváme tur v Dolomitech, v ledovcových pásmech Tyrol a Korutan, v severních vápencových Alpách, ve Švýcařích, v Tatrách, v Bulharsku, na Černé Hoře, v Norsku a j. Nemůže tedy našemu sdružení vytýkat jednostrannost nikdo.

*

Tury na dráze karavanské.

Zahájením jízdy na severní části dráhy karavanské usnadněn je velice přístup do centra Karavanek a doufáme proto, že zavděčíme se svým čtenářům seznamem tur, jež podniknout lze z jednotlivých stanic trati Celovec—Rožni Dol—Bělák—dráhy karavanské a připojené na ni místní dráhy Svetna Ves—Borovlje (Weitzelsdorf—Ferlach). Jakkoli dráhy tyto vedou téměř vesměs krajinou s obyvatelstvem slovinským, uvádíme v závorkách také jména německá, ježto v jízdách rádech a jiných pomůckách cestovních není jmena slovinských.

1. Vetrinje (Viktring). Místo Vetrinje (Viktring) 40 m, lázně na Spil (Schmelzhütte) 5 m, lázně Jezerek (Seebach) 1 h, Satnica—Žihpolje (Maria Rain) 1:45 h, Kazatelná 1:45 h, Satnické louky—Ravni Dol (Ebenthal) 1:15 h, Majrobnik (Mayernigg) 1:15 h, Amerika (705 m) 1:40 h, Schrottakel (756 m) přes Vetrinje 1:45 h, Hodice (Keutschach) a k jezeru stejného jména 2:30 h, Hodice—dobejnský les—Bistrice v Rožném Dole 5 h.

2. Žihpolje (Maria Rain). Místo Žihpolje 20 m, Petelin (610 m) 1 h, Satnica—Celovec 2:30 h, Satnica—Stiftskogel (748 m)—Celovec 2:30 h, dravský přívoz 50 m, Borovlje 1:20 h, Bajtiše (Waidisch) 2 h, Sele (Zell) 3:30 h, zámek Humberk (Hollenburg) 35 m, Podráví (Draugelände)—Annín Most 1 h, Podráví—stanice Svetna Ves (Weitzelsdorf) 1:20 h.

3. Svetna Ves (Weitzelsdorf). Místo Svetna Ves 20 m, Kapla pri Dravi (Kappel an der Drau) 15 m, Annín most—zámek Humberk 45 m, Podráví—Žihpolje 1:15 h, Podgora (Unterbergen) 50 m, Borovlje 1:30 h, Singar 2 h, Singar—Podgora 3:30 h, Singarca (Singerberg) Slovenski Plajberg (Windisch Bleiberg) 4:30 h, Singarca—Podgora 4:45 h, Oreinca—Struga (Struggergraben)—Bleiberg 4:30 h, Singarca pod Stolem 4:30 h, Oreinca—Sine (Sinach) Bistrice v Rožném dole 3:30 h, Sinska Gora (Sinacher Gupf) (1580 m) 3 h.

4. Bistrice v Rožném Dole. (Feistritz im Rosental.) Chaty pod Stolem v Medvedjem Dole 1:45 h, chaty celovecká na mačské planině (Matschacher Alpe), (1660 m) 4 h, přes Mače (Matschach) k Pavoucově k chatě pod Stolem 2:20 h, padlých vojinů z roku 1813 20 m, přes Pavoucově k chatě pod Stolem 2:20 h, chaty celovecké na Stol (2239 m) 6:30 h, přes celoveckou chatu na pěšině celoveckou chatu na Stol (2179 m) 7 h, přes celoveckou chatu k Bodenskému kmetu (Bodenbauer), 6 h, přes celoveckou chatu do Podgori 8:30 h, přes celoveckou chatu bauer, 6 h, přes celoveckou chatu do Sv. Anny a Bjelšicu do Žirovnice (Scherauunitz) 9 h, přes celoveckou chatu do Sv. Anny a Bjelšicu do Žirovnice (Scherauunitz) 9 h, přes Mače a Pavoucovou na Medvedje Sedlo 3:15 h, přes Mače a Pavoucovou na Medvedje Sedlo 3:30 h, na Kočnu Medvedji, (Bärenthaler Kočna, 1946 m) 4:45 h, přes Medvedje Sedlo do Javornika (Jauerburg) 5:15 h, na Mačskou Goru (Matschacher Gupf, 1691 m) 3:30 h, na Sinskou Goru (1580 m) 4:45 h, na Mačskou Goru přes Jakubův Dvůr (Jakobhube) 2:45 h, na Strugou 3 h, na Sinskou Goru přes Oreincu do Slovenského Plajberku 2:30 h, Struga-Slovenski Plajberk 3 h, Struga—Slovenski Plajberk—Bodenský kmet 4 h, Struga-Slovenski Plajberk—Ljubelj Brodik (Loiblthal) 3:30 h, Golica (1836 m), přes Sedlo Kočny 6 h, Sveče (Suctschach) 25 m, přes Kotmaru Ves (Köttmannsdorf) a am Wörthersee) 3:30 h.

5. Podgorje (Maria Elend). Poutnický kostel 1 h, Malá Suha—sedlo Kočny 3 h, Kočna (1946 m) 4'30 h, podgorské sedlo—Velká Suha 3 h, Golica (1836 m) 4'30 h, přívoz přes dráhu v Želuciích (Selkach) 0'30 h, Sv. Rupert (Rupertenberg) 1'15 h, lesem Turíjským na Vrbu 5 h, lesem Turíjským do Hodič (Keutschach) k jezeru 3 h, do Ribnice na vrbském jezeru (Reifnitz) 3'30 h.

6. Podrožica (Rosenbach). Soutěška Ardešická 0'30 h, sedlo Rožice 2'30 h, sedlo Rožice—Hrušice 4'30 h, Golica (1836 m)—Kladje (Kwadia) 3'30 h, sedlo Kočny přes Golici 5 h, Kočna (1946 m) 6'30 h, přes sedlo Rožice na Rožicu (1716 m) 3'30 h, přes sedlo Rožice na Petelin (1754 m) 3'30 h, ardešickým dolem na sedlo Mlincu 3 h, Mlinca—Bba (1894 m) 4 h, Mlinca—sedlo Rožice 5 h, Mlinca—Dovje 5 h, Mlinca—Kepa (2144 m) 6 h, přes borovljskou planinu (Ferlacher Alpe) na Malou Kepu (1745 m) 3 h, přes Kepu k chatě Bertinc 7 h a do Ločan (Latschach) 9 h.

7. Ledenice (Ledenitzen). Rožák (Rosseg) 2 h, Vrba 3'15 h, Blaško Jezero (Faaker See) 1'15 h, přes borovljskou planinu na Kepu 4'15 h, přes Spodnju Rut na Kepu 5 h.

8. Blače (Faak). Ločani 0'30 h, Podravlje (stanice jižní dráhy) 1'30 h, Stari Grad (Alt-Finkenstein) 1'30 h, chata Bertina 3'30 h, Kepa (2144 m) 5 h, přes sedlo Belcu do Dovjí 6 h, Kepa—Mlinca—Podrožica 8'30 h, Kepa—sedlo Rožice—Podrožica 9'30 h, Kepa—Golica 9'30 h, Rožák přes Vorounc 3 h, Vrba 4'15 h, přes Podgorje do Běláku 2'15 h.

9. Stari Grad (Finkenstein). Malestičská [Malestiger] Kepa (1817 m) 3'30 h, Dobravou do Běláku 1'30 h.

10. Podgora (Unterbergen). Borovlje (Ferlach) 0'30 h, stanice Švetna Ves (Waitzelsdorf) 0'50 h, Podljubel (Unterloibl) 0'25 h, Kotla 1'45 h, Čertův Most a vodopád 1'15 h, Německý Petr 1'15 h, Čepou k Německému Petru 2 h, Ridovec (Reidenwirt) 2'45 h, Ljubelské sedlo (1370 m) 3'45 h, Tržič 5'45 h, Slovenski Plajberk 1'45 h, přes Malý Ljubel k bodenskému kmelu 2'30 h, tamtéž přes Koži Hřbet 3 h, bodenským údolím k chatě celovecké 5'45 h, na Stol (2239 m) 8'15 h, na Vrtaču (2179 m) 8'30 h, přes Německého Petra na Harlovec (1842 m) 4'30 h, přes Harlovec do Bajtiše (Waidisch) 6'30 h, na Ljubelskou Babu (1969 m) 5'15 h, přes Ljubelskou Babu do Bajtiše 8'15 h, přes Osclcu (Eselsberg) do Bajtiše 5 h, na sedlo Zelenice 4'45 h, na Zelenicu 6'45 h, přes sedlo Zelenice do Žirovnice 7'45 h, přes sedlo Zelenice do Sv. Anny 5'45 h.

11. Borovlje (Ferlach). Brod přes Drávu 0'30 h, Žihpolje 1 h, Podgora 0'30 h, Podljubel 0'45 h, Bajtiše 0'45 h, přes Bajtiše do Sele (Zell) 2'45 h, k Terkovi 3'45 h, přes Šajdu do Železné Kaple 7'30 h, přes Terkla na Obir (2147 m) 7'15 h, na Rut (Raut) 2 h, na Macen (1642 m) 3'30 h, přes Macen do Bajtiše 3'30 h, přes Harlovec do Bajtiše 4'30 h, k Německému Petru 6'30 h, na Setiče (1925 m) 6'45 h, přes Podljubel k Německému Petru 2'15 h, přes Bajtiše a Osclcu k Německému Petru 5'15 h, Hajniš 3'30 h, přes Hajniše na Babu (1969 m) 6 h, přes Babu do Sv. Anny 7'30 h, přes Babu k Německému Petru 8'15 h, přes Hajniše a Hajnišovo sedlo do Sv. Anny 6'30 h, přes Terkla a Frajbach do Grabštanje (Grafenstein) 7 h, přes Terkla a Melu do Jezera 11 h, na Hajnišov Stolp (2095 m) přes Skarbinu 7'15 h, na Košutnikov Stolp (2135 m) přes Sele (Zell) 7'45 h.
Ex.

*

Ze Slovanských Alp.

Odbor rak. klubu turistů v Železné Kapli podnikl loni rozšíření Rainerovy chaty pod Obirem. Kromě značného příspěvku centrály obdržel odbor k účelu tomu 500 K od korutanské spořitelny a 100 K od jednoho člena svého. Odbor provedl nově neb opravil několik horských stezek, označil také v našem území několik svých cest, zejména v okolí Jenkovy planiny a u Korte.

Z Trbíše píše se nám dne 26. prosince 1906, že v těch dnech byla zima docela mírná, nejvýše — 2° R. Sněhu v údolí jest asi na půl metru, v celku obloha zatažená, chvílemi padá sníh, ale častěji otvírá se píce pohled k horám. — Most železniční nad roklí Zilice se nyní v zimě opravuje.

Přímý vůz na trati státních drah Praha—Terst jezdí přes Linec a drahou pyhrnskou dále k Selztalu.

Dr. Kugy a Dr. Bolaffio pokusili se s vůdcem Pečarem vystoupiť dne 26. prosince 1906 Grógovou cestou na Škerlaticu, museli se však vrátiti s nepořízenou.

Z Kráně do Tržiče bude dle Plan. Vestniku postavena dráha nejdéle do r. 1908.

Na místě Tomčevy chaty pod Begunjšicí v Karavankách postaví radovaljská podužnice výše chatu, od které bude kratší výstup na vrchol, na který z Bledu vystupuje každoročně značnější počet turistů. Plan. Vestnik.

Na Poreznu 1630 m zřídila Cerklská podužnice S. P. D. chatu která bude příštím rokem otevřena. Porezen má velmi pěknou vyhlídku k Černé Prsti, Rodici a na nižší hornatou krajinu na hranicích Kraňska a hrabství Gorického. Na Porezen vystupuje se několika směry z Cerkna (dva jsou značeny) a jedním rovněž značeným z Podbrda.

Na Osojnici (759 m), nevysokém kopci poblíže Bledu, avšak proslulým krásnou vyhlídkou na hory, upravilo Slov. Plan. Družstvo pro výletný místo rozhledu. Plan. Vestnik.

Nové mapy generálního štábú pro Julské Alpy, zona 20, col. IX. a X. (Bovec a Radovljica) na základě měření v letech 1897—1901 byly vydány před krátkou dobou. Mapa Radovljická (20, X.) poznámenána je jako provisorní. Oproti dosavadním mapám lze konstatovati velký pokrok, ale přes to nacházíme v partiích horských dosud sem tam ne-správnosti, jichž počet a význam je však značně menší, než jak bylo na mapách dosavadních. Podrobnější kritiku o mapách, o jich přednostech a vadách uveřejníme brzy.

Na Triglav severní stěnou. Ke zprávě o druhém výstupu stěnou tou, kterou uveřejnili jsme v listopadu 1906, připomínáme dle vlastního popisu lezců (G. Jahna a F. Zimmera z Vídni), podanou v Österr.-Alpenzeitung (č. 727), že tura jejich z chaty Aljažovy na vrchol trvala něco přes 8 a půl hodiny a že lezci nevěděli o tom, kudy vystupovala v červenci 1906 před nimi první partie (pp. Domenigg, Dr. König a Reinl), jejíž výstup prohlašují za ideální, poněvadž partie první pronikla celou stěnou skalní a dostala se teprve 300 m pod vrcholem na stezku Kugyho, kdežto pp. Jahn a Zimmer vstoupili as 100 m níže již na stezu tuto.

V »Oesterreichische Touristen Zeitung« (č. 21. a 22. r. 1906) ilčí Alfons šl. Pavič výstupy své na Triglav, provedené r. 1871, 1872 a 1906. Autor pobyl naposled ve slovinských chatách na Velopolji i na Kredarici a vzdává zařízení jich zaslouženou chválu. Porovnává zají-mavé poměry před lety a dnes; uvádí, že dříve vystupovalo se na Triglav obyčejně ze Srednje Vsi nebo z Fužine u Bochyňského jezera; výstup z Mojstrany byl tehdy méně znám. Pan Pavič opatřil r. 1871

neznačnou sumu srednjavaskému vůdci Skanterovi (vulgo Šest), který zřídil za ni z kamení a prken chýšku pro šest osob na místě, kde byla postavena později německá chata Marie Terezie. Při výstupech svých r. 1871 a 1872 zaznamenal si p. Pavíč vyrytá nebo zapsaná jména na vrcholové pyramidě. Mezi jinými byla tam jména Jerni Makeš a Jan Ottmann z r. 1851, Miha Marčič z r. 1863, dále nejednou jméno nestora slovinských turistů Fr. Kadilníka. Celkem bylo však tehdy návštěvníků přirozeně velmi málo, neboť kromě nejprimitivnější salaše na Velopolji nebylo pod střechou přenocování, nebylo upravených stezek, a výstup na Malý Triglav i dálé po úzkém, ostrém hřebenu, tehdy ještě neotesaném a nezabezpečeném, na vrchol Triglavu byl velmi těžký. Z našich turistů dobře zná bývalý těžký výstup p. prof. Dr. K. Chodounský. — Pan Pavíč vyslovuje se také o velkých zásluhách p. faráře Jakuba Aljaže o turistiku v triglavské skupině a dodává, že pán Aljažovým přičiněním zasazena bude příštího léta pod vrcholem Triglavu deska na paměť malíře M. Pernharta (nar. 1824, zemřelého 1871), který zobrazoval Triglav a jeho okolí.

V chatě sedmijezerní na cestě z Bochyně ke Triglavu bylo zařízeno loni letní hospodářství, následkem čehož značně zvýšila se návštěva Triglavu dlouhou cestou okolo sedmi jezírek, po které zřídka kdy dříve se chodilo. V chatě samé stavilo se 125 turistů.

Cesty na Jalovec. Jsme daleci toho, abychom chtěli na každou horu a za každou cenu zřizovat cesty, přístupné každému; proto také již svého času ozvali jsme se proti tomu, aby na Jalovec zřizována byla stezka. Ale tak, jak stezky na Jalovec byly Slov. Plan. družstvem vyřešeny, bylo vykonáno alpicky dílo skutečně záslužné. Jde tu totiž ne tak o zdolání pověstného kdysi vrcholu, jako spíše o spojení dvou turistických důležitých míst, Koritnice a Trenty, pěknou horskou stezkou. Cesta na Jalovec je vlastně pouhou odbočkou od tohoto přechodu. — V údolí Koritnice před poslední sálaší zahneme do ssutek koutu mezi Jalovcem (Ozebnikem) a Morešem. Je-li horní část kryta sněhem, musíme překonati nepříjemnou příhorní štěrbinu — jež dle sněhových poměrů může být obtížnou i nebezpečnou překážkou — a vstoupíme v pravo na skalní stezku, v pilší Moreše velmi pěkně vyřešenou. As po hodině interesantního stoupání vyústí stezka, překonavši strmý skalní stupeň, do travnatých svahů koutu mezi Ozebnikem a Morešem. Únavným stoupáním vede strmě vzhůru; na levo odbočuje obrovská šikmá, ssutková terrassa Jalovce, charakteristická pro pohled z Logu a Predelu. Naše stezka (zde dosud vlastně jen značený směr) zahýbá na opačnou stranu, v pravo, kde mezi Ozebnikem a Morešem objevilo se dříve našim zrakům zakryté, široké sedlo, jež pojí Koritnici s paralelním údolím Bovšicou. Se sedla bylo by možno sestoupiti do Bovšice travnatými svahy, na nichž se pásají ovce; ale stezka zatačí dále vzhůru, v levo, pod Ozebnik, nejprv strmými trávníky, pak skalními partiemi, zabezpečenými na exponovanějších místech drátěnými lany. As po pěti hodiněm stoupání jsme konečně na úzkém zářezu hřebene mezi Pelcem a Ozebnikem. Pod námi rozvírá se náhorní plateau — na způsob Podů — a za jeho okrajem zelená Trenta. Po krátkém sestupu docházíme na rozcestí, kde odbočuje stezka na Jalovec. — Kdo chce do Trenty, jde

dále pěkným pro sestup terrainem sněžíšti a vratkými ssutkami, přejde napříč plateau a sestupuje nejprv škrapovými útvary, pak skalinami s trávníky se střídajícími, zanechav Jalovec po levé straně. Stezka, na této straně lépe upravená (majíc příhodnější terrain) vede nás rychle k oblasti kosodřevin; a brzy již provádí nás bezpečně houštinami k trentskej alpě, odkud možno sestoupiti v nedlouhé době do Trenty aneb — k tomu však nikomu neradím — traversovali jižní svahy hřebene mezi Travnikem a Mojstrokom a dojiti tak na Vršické sedlo, odkud možno sestoupiti do Kranjské Gory. Celá tura z Koritnice do Trenty trvá as 10—12 hodin, s odbočkou na Jalovec as o 2—3 hod. déle; je to únavný, ale vděčný přechod. Doporučovalo by se jen ještě skutečně upravit stezku v travnatých stráních pod Ozebnikem na straně Koritnické, kde dosud je značen pouze směr. C.

*

Různé.

Obvyklý statistický článek o neštěstích v horách nehojdáme letos uveřejnit, ježto nehody v Alpách jsou registrovány všemi denními listy a čtenáři naši jsou tedy informováni. O uveřejnění některých nejen významných, ale i nepatrných nehod, jež stihly turisty, kteří byli více známi ve veřejnosti, pečují korespondenční bureau i redakce zvláště mnichovských, vídeňských a berlínských časopisů tak, že jeden den doví se čtenář smutný fakt, druhý den se celá věc opakuje šíře znova, za několik dní píše se o tom opět, a čtenář, který čte letmo noviny, mnohdy má za to, že jedná se ne o jednu a touž nehodu, nýbrž že zase zhynuli nebo poranili se noví. Tímto způsobem vzbuzuje se v obecenstvu mínění, že zahynulo v horách množství turistů daleko větší, než tomu je ve skutečnosti. Jiná smutná neštěstí, byť se jednalo o více lidí, na př. při sřícení staveb nebo utone-li několika osob, zaznamenají se jednou v denních listech, a zprávy ty neproniknou ani do všech listů. Jakmile však zbloudí turista a k jeho vyhledání vypraví se záchranný sbor, rozešlou se zprávy do všech možných listů, a třeba turistovi se nic nestalo a přišel zdráv dolů, je z toho dle veřejného mínění již »alpské neštěstí«. — Statistiku nehod a krátkou kritiku uveřejníme ovšem v jednom z pozdějších čísel tohoto ročníku,

Právnické paběrky z hor. Tak nazval přednášku svou, konanou v Mnichově, státní zástupce F. Schieszl. Rečník uvedl, jak různým způsobem lze nezachováváním pravidel lezeckých prohřešovati se nejen proti dobrým mravným, nýbrž i proti německému říšskému trestnímu zákonu. — Poškozování věci za okolnosti přítežujících dopouští se, kdo tabulky, cesty označují, pořuší: »souf tyto předměty postaveny k veřejnému užitku«. Každý má právo škůdce takového, přistihne-li ho při trestním činu, prozatím zadřeti, stává-li se podezřelý útek nebo zpěčuje-li se udati jméno své. Shozené parohy jelení, které kdo na cestě každém přístupné (nikoli v oborách) najde, lze sobě jeleni, anž se dopouštíme činu trestného. Přečinem však jest, odejmeli kdo parohy pošlému jelenu nebo kostře. I pouhé pouščení se za zvěří může být činem trestním — ano i těžkým, dopustily-li se ho dvě osoby nebo více času nočního nebo v době hájení. Vloupání do zavřených chat horských je těžké porušení práva domácího. Vzejde-li škoda neuhašením ohně rozdělaného v chatě, není vyloučen trest žaláře. V případu nouze, hrozí-li přímé nebezpečí

těla neb života, dovoleno sice i dvěrce uzavřené chaty vypáčiti — doporučuje se však s pojmem »nouze« velice opatrně si počinat. Vstup na luka jest od vzniku vegetace až do seče zapovězen, trestný jest i vstup do kultur pod ohněm na nebezpečných místech v lesích, pasekách nebo na blízku stavení. Svět-fug« německého zákona tr.stního. Shazovati kameny v horách jest — byť i nečlověk nebo zvíře poraněno. Neoprávněně dávání signálu v nebezpečí trestá se pokutou i vězením, byl-li jím vzbuzen neoprávněný poplach. Konečně zasluhuje ještě zmínky, že i trhati protěž a některé jiné alpské květiny s kořenem je zakázáno. Jakkoli jedná se tu o posudky německého právníka s hlediska ustanovení německého zákona trestního, nejsou vývody jeho bez zajímavosti ani pro nás, pročž jsme jím tuto místa popřáli.

Ve Štýrsku zanechali turisté r. 1905 dle výkazu zemského svazu pro návštěvu cizinců více než 23 milionů korun, o 2,5 mil. K více než r. 1904. V horách sídlec: Gröbmingu utratili hosté 5,5 mil kor., v Mürzzuschlagu 2 mil. kor. atd.

Stavby horských silnic v Solnohrazech a Tyrolsku. Státní silnice horské staví se z Fusche do Ferleiten, na Moserboden, z Prestau ke Krimmelským Turám, z Taufersu do Reingu pod skupinou riesenfernerskou, z Fiery do Primiera, mezi Latschem a Goldrainem blíže Schlandersu, z Corvary přes sedlo Campolungo do Vardy, Arabby a Pieve di Livinallongo blíže Ampezza, z Meranu přes Saltaus do St. Leonhardu.

S vrcholu Frelungu (2425 m) nad Pustertalem mezi Dölsachem a Nikolsburgem svalila se loni v srpnu massa skalní do hloubky více než 1000 m do prostoru ohromný. Spadlé balvany a ssutky tvorí nyní násyp přes půl kilometru široký, a hřeben hory Freiung má následkem toho docela jiný vzhled. Jemný prach skalní vznášel se nad údolím a padal pak několik dní.

Znešvařování horských krajů a přírody dlouho je prováděno takovým způsobem, že musila nastati zdravá reakce. Někde již veřejné mínění domohlo se i praktických výsledků; v některých švýcarských obcích usnesla se již zastupitelstva zakázati znešvařujici reklamy. V zákonodárném shromáždění kantonu Uri podal spisovatel E. Zahn návrh, by v celém kantonu zapovězeny byly reklamy, které ohrožují přírodní krásy, a by podobná znešvařování, kde jsou, byla odstraněna.

V chatách švýcarského alpského klubu vyhrazena jsou dle usnesení poslední valné hromady v první řadě místa pro ty, kteří stížení jsou neštěstím v horách a ty, které na tuře stihne nemoc, ve druhé řadě pro členy klubu a jiných alpských spolků které poskytuji reciprocitu členům švýc. alp. klubu, dále pro ostatní turisty, konečně pro vůdce a nosiče. Dlouhá debata rozpředla se o tom, do kolika hodin večer má být zachováno právo tohoto pořadu pro turisty druhé kategorie. Končně usneseno, že právo zaujati místo v chatě náleží jim vůbec, ať přijdu, kdy přijdu. Tím ovšem nebylo rozřešeno, co se stane s turisty třetí kategorie, kteří přijdu dříve než členové jmenovaných klubů alpských a doplní chatu docela. Po příchodu členů budou patrně na noc vyhoštěni před chatu.

V Zermattu a Saas-Fée byli hoteliéři i obyvatelstvo letos plně spokojeno návštěvou cizinců, která byla snad dosud největší za celou dobu rozkvětu této letovisk. I nejsromáždější světničky v domcích byly četně okupovány v létě. Mnoho přispělo k tomu krásné leteční počasí, mnoho otevření simplon-ského tunelu, následkem čehož také návštěva Itáii byla značná. Sudlenspitze nad Saas-Fée slezena byla ještě 24. října, Mont Cervin 26. a 28. září. Poslední hotel v Zermattu zavřen byl teprve 20. října; kromě toho však zůstane malý hotel otevřen celou zimu pro lyžaře.

Spolek vůdců v Zermattu, který čítá šedesát šest autorisovaných členů, zřídil dle »Revue Alpine« pro zimu »cercle«, kde vůdcové scházejí se večer a kde mají knihovnu, kulečník, kde cvičí se v konversaci francouzské i anglické a — hrají v karty. Při lihových nápojů je zakázáno.

Nejméně deště v Alpách vyskytuje se dle »Sborníku české společnosti zeměvědné« v rhonském údolí mezi Sierre a Martigny, kde ponejvíce obloha je jasná a podnebi velice vyrovnané.

Josef Vallot, který pod vrcholem Mont Blancu postavil si vědeckou observatoř, ve které nalezl útulek také mnozí turisté, přijel koncem září do Chamonix, aby pokračoval po tříleté přestávce, způsobené bohužel dlouhou nemocí, ve svých výzkumech. Vystoupil po devět a dvacáté na Mont Blanc. Observatoř svou nalezl ve stavu žalostném. Dvěrce byly otevřeny, okna rozbila, kamna demolována. Učenec byl trapně dojat a prohlásil, že vzdá se výzkumu a ponechá vše tak, jak je. Alpský klub v Chamonix zamýšlí učiniti nutnou nápravu. Nelze mysliti, že turisté byli původci zpustošení.

Od horního ledovce Grindelwaldského v bernských Alpách staví se ke Glecksteinské chatě (2338 m) pod Wetterhornem dráha. U Glecksteinské chaty proto již letos dostavěn byl alpský hotel.

Alpské museum v Bernu není sice veliké, avšak mnoho zajímavé; zejména reliéfy skupin horských provedeny jsou skvěle, mapy vyložené a vyvěšené stojí za podívanou, rovněž staré výborné rytiny. Kdo přijde do Bernu, neopomeň věnovati museu chvíli volnho času.

Novy řád pro vůdce a nosiče francouzského alpského klubu. Z ustanovení tohoto řádu vyjímáme některá: Oprávněným vůdcem nebo nosičem může být i Francouz nebo ten, kdo usedlý je ve Francii aspoň deset let a jest úplně zachovalý. Nikdo nemůže státi se vůdcem, kdo nebyl dvě léta nosičem a neseznal hlavní lury kraju, po kterých chce vodit. Vůdcové řadí se dle způsobilosti ve dvě třídy. Dá-li se vůdce najmouti turistou jako nosič, platí pro něj nosičské taxy. Výlohy ubytování hradí si vůdce nebo nosič sám, výživu jeho platí turista budě dle úmluvy nebo dle sazby. Vezmou-li turisté méně vůdců nebo nosičů, než jich jest určeno, nesmí odepřít pomocí jiných oprávněných osob, objevilo-li se na tuře, že vzhledem k nezkušenosti jejich nebo pro větši překážky na tuře nestačí počet vůdců nebo nosičů, kteří byli přibráni na turu. (Tím ovšem dáno je vůdcům značné právo vlastního osobního uvážení, a jest se obávati, aby ho nebylo zneužito.) Na lehčích turách nosí ojedinělý nosič nejvýše 20 kg, na těžších 15 kg, vůdce nejvýše 12 kg. Výjimky připouští podrobná sazba. Vůdci mají poslouchati nařízení turistů leč by byla nerozumná; mají být zdvořili, čistotní a jak na tuře, tak i v celé své životosprávě mírní.

Lyonská sekce francouzského klubu alpského organizovala r. 1906 osmnáct školských výprav do hor. Povzbuzena výsledkem, hodlá příštího leta vypravit i školské výlety do hor úplně svým nákladem.

Lovce zajímati snad bude zpráva, že v kantonu Grisonském (Graubünden) bylo r. 1905 zastřeleno mimo jiné 106 jestřábů, 207 kánů, 9 orlů, 10 výrů, 1160 lišek a 4500 svišti. Kamzíky stříleti bylo zapovězeno toho roku. — V některých švýcarských kantonech nesmí se stříleti kamzíci, ba i jiná zvěř v jistých revírech třeba po celých pět let, načež — jak viděli jsme na př. ve Fribourgu, Martigny a jinde ve veřejných výhláškách — omezuje se hon ko-roptví na dobu čtrnáctidenní až měsíční, střílení srnců a kamzíků na dva měsíce a pod. Za to však slyšeli jsme často v hotelech, hostincích, obchodech i jinde, jak vypravovali si lidé, že otcové, muži, synové jsou všichni na honech, aby krátké doby, dovolené k honitbě, rádně využívali. Není to pomluva, aby nýbrž faktum, že pisatel nalezl holice v Martigny teprve ve čtvrté holírně doma; tři mistři, ku kterým se dříve uchýlil, byli na honbě.

*.

Literatura.

Život na Tatrách. Od Karla Drože. Nákladem vlastním. V komisi Fr. Řivnáče. Cena 4 kor.* — Kniha není, jak autor sám v doslovu zdůrazňuje, cestovní příručkou a není ani cestopisem v obvyklém smyslu.

*) Autor vydal svým nákladem také zvláštní otisk velice zajímavého článku z »Květů« s názvem »Polská ves v Asii«.

Jejím účelem jest vylíčiti život na Tatrách a vzbuditi pro něj a tím pro hory samé zájem u nejširšího obecenstva. Feuilletonní forma hodí se k tomu výborně. Se stanoviska turistického dlužno výtati, že se autor neomezuje jednostranně, jak často bývá, pouze na život domorodého obyvatelstva, nýbrž ukazuje i turistu na horách a to místy velmi zajímavě. V celku osmnácte odstavců a doslov »Do Taler!«, obsahující stručná poučení pro budoucí návštěvníky Tater, vyplňuje knihu. Jak jest pochopitelně u díla, určeného širokým vrstvám, nenajdeme v něm líčení lezeckých tur, za to však velmi zdařilé popisy partií přístupných, líčení dědin podtatranských propletená pověstmi a případnými charakteristikami lidu. Zejména cenný je odstavec o zbojeckém tanci. Veliký počet a to pěkných a vhodných obrázků provází text. Knihu možno doporučiti každému, kdo se o hory zajímá, přečte ji rád. Význam její spočívá však jinde; v tom totiž, že jest přístupným slohem a pestrostí obsahu schopna probudit zájem i u těch, kteří ho dosud nemají.*)

D.

Listopadové číslo Planinského Věstníku v obšírném posudku Dra. A. Švigelja o knize Dra. V. Dvorského »V Julských Alpách« zmiňuje se o sile a idealismu české alpské turistiky, které seznati lze dle úspěchů, jakých dosáhla za krátkou dobu.

*

Zprávy spolkové.

Příští společenský večer odboru bude ve čtvrtek dne 3. ledna o $\frac{1}{2}8$. hod. večer v dolejším sále Žofínském. Pan tov. Josef Šulc bude provázeti slovem řadu svých světelých obrazů »Z výletu po Mexiku«. — Na témaže večeru ukáže p. dr. Viktor Dvorský některé obrazy ze své loňské jarní cesty po Černé Hoře.

Prosincový večer odboru. Dne 5. prosince m. r. rozmile pobavil a výborné své obrazy ukázal nám pan ingenieur Jan Plischke v přednášce: »Skupinou Stubaiskou, Ötztaleskou a Ortlesskou k Adrii a do Opatije«, jež vzbudila velký zájem. Pan přednášející plýtvat jak znamenitým humorem, tak i množstvím světelých obrazů. Tak jako prvnímu večeru, sešel se i v prosinci neobvyčejně velký počet členstva a přítel našich.

Mimořádná valná hromada ústředního výboru slovenského alpského družstva v Lublanu z dne 8. t. m. byla svolána na den 8. prosince 1906 za účelem porady k sanování financí spolkových, které vyzkouší poslední rok vzrůst passiv na 21.000 K. Zakoupení pozemku na bochyňském jezeře (2600 K), otevřením bochyňské dráhy nastala potřeba rozšíření Orožnovy chaty na Černé prsti nákladem 900 K, pak adaptace nové Kamnické chaty na Kamnickém sedle nákladem 2000 K způsobily zvýšení dluhů. Citelný úbytek trpi spolek dlouholetou ob-

*) Při větší objednávce byl by autor ochoten snížiti cenu pro členy našeho odboru na 3 kor.

strukcí kránského zemského snemu, následkem které nedostává již po 5 roků obvyklé zemské subvence ročních 1000 K. Též odbory spolkové, kterých čítá nyní 15 s členstvem 1500 členů, nedostávají vůči ústřednímu spolku svým povinnostem; mají odevzdávat na náklad spolkového časopisu »Planinského Věstníku« po 2 K z každého člen-ského příspěvku (český odbor jest povinnosti této sproštěn vzhledem k tomu, že vydává vlastní český svůj orgán »Alpský Věstník«). By přinutil odbory ku splnění této své povinnosti, navrhoval ústřední výbor valné hromadě vydávat místo dosavadního měsíčníku čtvrtletník, který by dostávali jen členové, za které odbory zaslaly v pravý čas statutární příspěvek. Navrhovaná přeměna listu nebyla však schválena mimořádnou valnou hromadou. V debatě všeobecně projevován náhled, že má spolek ve svém měsíčníku prostředek, který udržuje zájem v členstvu pro alpism. Valná hromada zvolila 6 členů, kteří mají dbát o to, by odbory splácely povinné příspěvky, určené k udržení orgánu. Dále přijat návrh, aby ústřední výbor zvolil 3členný redakční výbor, jemuž bude dbát o zdokonalení obsahové ceny »Planinského Věstníku«. Každý odbor pak bude jmenovati ze svého středu dopisujícího člena, kterému uloží se dodávat zprávy o činnosti odboru. —er.

Třetí alpský ples pořádá Slov. Družstvo 2. února 1907 v lublaňském Národním domě. Podnik zdařil se již dvakrát finančně skvěle.

Noví členové odboru:

Pan Václav Bartoň, pokladník I. č. pojist. ústavu, Kr. Vinohrady,
pí. A. Bartoňová, Král. Vinohrady,
pan A. Hofbauer, akad. malíř, Praha,
» K. Svoboda, kontrolor rak.-uhер. banky, Praha,
» Dr. V. Bendl, advokát, Přibor,
» Dr. M. Nevoře, Praha.

*

Na cestu do Egypta a Palestiny hledá se společník. Odjezd počátkem března. Bližší sdělí redakce Alpského Věstníku.

Odbor vydal svým nákladem:

Saviňské Alpy. (Napsal L. Mareš.) Úplný a dosud nejpodrobnejší průvodce po Saviňských Alpách se zvláštním zřetelem k Jezeru. Se 2 mapami a 5 ilustracemi. Cena i s dodatkem r. 1902 vyšlým 2 K. V komisi knihkupectví Fr. Rívnáče v Praze.

Julské Alpy. Nejpodrobnejší průvodce pro každého. S mapou, 7 panoramaty, 3 diagramy a plánem Lublaně. Cena 3 K 50 h, pro členy 2 K 50 h u pokladnička odboru p. dra. St. Prachenského. V komisi knihkupectví Fr. Rívnáče v Praze.

— **Žádáme snažně pp. členy, aby sdělili nám každou změnu bytu; neboť jen tenkráte je možno, aby „Alpský Věstník“ docházela správně.** — *